

DOCUMENT

**MĂRTURII DESPRE FURTUL MOAȘTELOR SFÂNTULUI
DIMITRIE BASARABOV (FEBRUARIE 1918)**

Daniel CAIN

Résumé: Des recherches récentes effectuées dans la Section Manuscrits de la Bibliothèque de l'Académie Roumaine permettent de revisiter un épisode fameux de la Grande Guerre: le vol des reliques de Saint Dimitrie Basarabov, le patron spirituel de la ville de Bucarest. Quoique ce fût un événement qui secoua la capitale du Royaume de Roumanie pendant l'Occupation des Empires Centraux, les détails de cet incident sont largement ignorés. Il ne s'agit pas uniquement d'une dispute bulgare-roumaine au sujet du patrimoine culturel et spirituel de Bucarest, mais d'un moment faisant voir la fragilité des relations entre les troupes qui ont occupé une partie de la Roumanie, de 1916 à 1918.

Mots-clés: patrimoine, Occupation, Grande Guerre, reliques.

București, 4/17 februarie 1918. În acea dimineață friguroasă de duminică, la câteva minute după ora 4, clopotul mare de la Mitropolie sună prelung, trezind locuitorii capitalei Vechiului Regat. Aflați de 15 luni sub ocupația Puterilor Centrale, bucureștenii realizează că ceva grav s-a întâmplat. Momentul a rămas în memoria celor care nu au vrut sau nu au putut să însoțească autoritățile române în refugiul din Moldova. „Deși duminică, faptul era neobișnuit; cei mai mulți s-au speriat de această alarmă și nimeni nu știa ce se întâmplă.”¹ Am trimis pe cineva să afle ce s-a întâmplat, notează în jurnalul său omul politic Mariu Theodorian-Carada, și mi s-a adus știrea că niște bulgari au venit cu automobilul la Mitropolie, au spart biserica și au furat pe Sf. Dimitrie Basarabov. Carada găsește că modul în care au fost ridicate moaștele

---

¹ BAR, Manuscrise, George P. Nedelcu, *Amintiri din primul război mondial*, f. 45.

celui considerat patronul spiritual al Bucureștilor este „prea bulgăresc”.² Adolescentul George P. Nedelcu surprinde emoția provocată de această veste:

„Valuri, valuri de oameni s-au îndreptat către Dealul Mitropoliei pe care l-au ocupat, ca și interiorul bisericii. Revolta era atât de mare încât se vorbea să meargă toți la Capșa, localul rezervat bunilor noștri vecini-dușmani³, și să ucidă pe cei care vor fi găsiți acolo. Apoi, s-a spus că aceasta nu-i treabă prea creștină și că Sfântul se va apăra singur cu obiceiul ce se credea că are de a se îngreuna deodată de nu mai putea fi ridicat de nimeni și cu nimic. Până seara, pe Dealul Mitropoliei și împrejurul lui lumea a staționat, a discutat, a comentat povestirile călugărilor și ale sergentului ce fuseseră doborâți și legați în timpul nopții și se spunea că isprava era opera unor ofițeri și soldați bulgari. S-au făcut slujbe de izbăvire a Sfântului. A doua și a treia zi, la fel. Nemții nu au alungat mulțimea adunată mărginindu-se să trimită câteva patrule pentru menținerea ordinii. Slujbele continuau neîntrerupt.”⁴

La intervenția promptă a autorităților militare germane, sesizate de către reprezentanții administrației românești din teritoriul ocupat, moaștele vor fi recuperate și reșezate, cu mare pompă, în biserica Mitropoliei, în seara zilei de miercuri, 7/20 februarie 1918. „Fuse lume ca nisipul.”⁵ Martor la această ceremonie, bătrânul Lupu Kostaki, cel mai înalt reprezentant al guvernului român rămas în teritoriul ocupat, nota:

„S-au făcut toate serviciile religioase în fața unui public atât de numeros, cum eu nu mai văzusem în țara mea, și nu voi spune nimic exagerat dacă voi afirma că de la furtul sfintelor moaște și până la reinstalarea lor în biserică, s-a perindat mai toată populație de două ori pe la Mitropolie. Deși lipsa de lumânări era foarte mare, totuși, fiecare, care venea, avea câte una sau două lumânările de ceară. Desigur că în acele momente am văzut că în popor este credința religioasă. Cu multă stăruință am putut face pe germanii ce prinseseră hoții și adusese pe sfântul să primească câte un mic suvenir; aceasta am făcut-o mai ales pentru că o cerea poporul. De atunci s-au așezat de către

² **BAR**, Manuscrise, Arh. M. Theodorian-Carada, II mss 6b, f. 184-185.

³ Un simbol al societății bucureștene, cafeneaua Capșa a fost transformată, în timpul ocupației Puterilor Centrale, în „Casa ofițerului și soldatului bulgar”.

⁴ George P. Nedelcu, *op. cit.*, f. 45.

⁵ **BAR**, Manuscrise, Arh. M. Theodorian-Carada, II mss 6b, f. 188.

germani, după cererea noastră, posturi militare de pază la toate instituțiile noastre bisericești și culturale mai de seamă.”⁶

Acest incident reprezintă un nou episod al disputei bulgaro-române privind patrimoniul cultural și spiritual al Bucureștilor⁷ și dezvoltarea naturii relației dintre trupele care au ocupat Muntenia, Oltenia și Dobrogea. Considerat și sfânt bulgar, moaștele Sf. Dimitrie Basarabov⁸ au atras atenția trupelor bulgare de ocupație. După ocuparea Bucureștilor, o delegație bulgară (din satul Basarabovo și din Ruse) s-a adresat generalului Petăr Tantilov, cea mai înaltă autoritate bulgară din România ocupată, pentru a solicita recuperarea acestor moaște. Solicitarea bulgarilor s-a lovit de refuzul categoric al mareșalului August von Mackensen, aflat în fruntea trupelor Puterilor Centrale de pe frontul românesc. Premierul Vasil Radoslavov îi cere lui Tantilov să rezolve într-un fel chestiunea aducerii acestor moaște în Bulgaria, evitând însă a provoca incidente, în cazul unui refuz al autorităților militare germane. Cu toată împotrivirea aliaților germani, moaștele vor fi furate de către soldați bulgari, ceea ce-i va crea numeroase neplăceri generalului Tantilov, suspectat că ar fi fost la curent cu această inițiativă.⁹ În decursul cercetărilor noastre în arhivele din Bulgaria nu am reușit însă să identificăm vreun document care să lămurească rolul pe care l-ar fi jucat Petăr Tantilov în chestiunea moaștelor Sf. Dimitrie Basarabov. Cert este că energia depusă de Mackensen în recuperarea acestor moaște a provenit din faptul că a perceput acest jaf al bulgarilor drept „o insultă la adresa lui personal”.¹⁰

⁶ **BAR**, Manuscrise, Arh. Al. Lapedatu, XIX varia 17, *Memoriul Domnului Lupu Kostaki, girantul Ministerului de Interne, în timpul marelui război, pe care l-a încredințat Avocatului N.A. Papadat, pentru a-l face apărarea în cazul că s-ar deschide contra sa acțiune penală*, f. 57-58.

⁷ Daniel Cain, *O vizită inopinată la Biblioteca Academiei (1917)*, în *RBAR*, 1/2016, p. 93-97.

⁸ Acestea au fost luate din satul Basarabovo de către generalul rus Petr Saltîcov, inițial cu gândul de a le duce în Rusia. La rugămintea unor boieri munteni, moaștele au fost aduse la București, la 13 iulie 1774, și așezate în biserica Mitropoliei Ungro-Vlahiei.

⁹ *Данни от живота и дейността на Генерал лейтенант Тантилов*, Печатница Б. А. Кожухаров, 1937, с. 91.

¹⁰ Raymund Netzhammer, *Episcop în România. Într-o epocă a conflictelor naționale și religioase*, Vol. I, Ediție realizată de Nikolaus Netzhammer și Krista Zach, Editura Academiei Române, București, 2005, p. 764.

Pentru a lămuri împrejurările în care moaștele Sf. Dimitrie cel Nou au fost furate și recuperate în februarie 1918 vom reproduce o parte din documentele conținute într-un „Dosar special pe anul 1918”, întocmit de Sfânta Mitropolie a UngroVlahiei și păstrat în Biblioteca Academiei Române. O copie a acestui dosar a fost pusă la dispoziția Ministerului Afacerilor Străine, în scopul ca aceste informații să fie folosite în timpul viitoarei Conferinței de pace.¹¹ Prilej pentru mitropolitul Konon Arănescu Donici de a-i expune șefului diplomației române, C.C. Arion, un scurt istoric al relațiilor româno-bulgare, în epoca modernă:

„Cunoaște toată lumea cum neamul bulgăresc, începând de la Unirea Principatelor Române încoace, în Patria noastră folosindu-se de privilegiile practicate de Români, încă din vechime, s-au hrănit ca zarzavagii, bragagii, aci și-au urzit societăți bulgărești contra apăsătorilor Turci, și-au dobândit primele începuturi de cultură europeană prin școlile noastre, și la ultimul războiu Ruso-Româno-Turc, aceștia și-au căpătat semiindependența lor¹², plătită cu însuși neprețuitul sânge românesc: despre care fapte istorice, precum se vede, aceștia în grosolana lor recunoștință, au uitat cu totul.”

Din acest *Dosar special*, păstrat în **Arhiva Veniamin Pocitan**¹³, vom reproduce cele mai reprezentative documente, menite a aduce lumină asupra unui eveniment cunoscut, dar puțin cercetat.

1. Proces verbal de constatare a furtului moaștelor Sf. Dimitrie, întocmit de procurorul Stelian Constantinescu, la 4/17 februarie 1918

Proces Verbal
17 Februarie 1918

---

¹¹ Parte din dosarul păstrat la BAR se găsește la Arhiva Ministerului Afacerilor Externe (MAE), Fond 71-1914, E2, vol. 146, f. 1-10.

¹² În urma războiului din 1877-1878, apare un Principat bulgar, aflat sub suzeranitatea sultanului.

¹³ **BAR**, Manuscrise, A 540, Pr. V. Pocitan, *Însemnări și acte referitoare la războiul din 1916-1918 și activitatea clerului militar*, nepaginat.

MĂRTURII DESPRE FURTUL MOAȘTELOR SFÂNTULUI DIMITRIE BASARABOV
(FEBRUARIE 1918)

Noi, Stelian Constantinescu, procuror pe lângă Tribunalul Ilfov, fiind încunoștințați astăzi la orele 4 dim. cum că la orele 2 dim. de către niște soldați bulgari s-a furat din catedrala Sfintei Mitropoli[i] sicriul cu moaștele Sfântului Dumitru ne-am transportat imediat la fața locului unde am constatat următoarele:

Intrând în vestibulul Catedralei, a cărei ușe nu se încue cu cheea niciodată, am găsit ușa de la intrarea în sfântul locaș forțată și deschisă și geamurile de la ambele uși sparte. Alături se află un par lung de lemn, cu care răii făcători s-au servit pentru forțarea acestei uși.

Pătrunzând în catedrală se constată de noi că de pe pedestalul din stânga altarului a fost ridicat sicriul cu moaștele Sfântului Dumitru, fiind lăsat jos numai învelitoarea de catifea a sicriului iar de jur împrejurul piedestalului se aflau răspândite urme de pae ce par a fi provenit dintro saltea. Altă urmă nu se mai constată.

După declarațiunea verbală făcută nouă de sergentul de oraș cu Nr. 1385¹⁴ faptele s-au petrecut astfel: pe la orele 2 din noapte pe când sus zisul sergent se afla în fața catedralei, la postul său, a venit un soldat bulgar, înarmat cu o carabină, întrebându-l unde este spitalul militar bulgar, vorbind perfect românește. Sergentul îi răspunde că spitalul se află pe cheiul Dâmboviței. Soldatul bulgar pretinde însă sergentului să meargă cu el să-i arate unde este, fiindcă vine de pe front, că este rănit și nu știe să se ducă până acolo. La refuzul categoric al sergentului care-i spuse că nu poate părăsi postul soldatul bulgar îl amenința cu pușca făcându-i cunoscut că-l va omorî dacă nu îl însoțește până la spital. În fața acestei somări sergentul convine să-l însoțească și astfel amândoi coboară dealul spre piața Bibescu-Vodă. La terminarea Aleei Mitropoliei adică în fața Hotelului Bibescu-Vodă soldatul bulgar se oprește, se așează jos spunând că îl doare piciorul fiind rănit și că vrea să se odihnească puțin. La o distanță de câțiva zeci de metri deși era întuneric în mijlocul străzii sergentul observă un camion automobil împrejurul căruia se afla un număr de vre-o 10-15 persoane, care imediat după sosirea sergentului și a soldatului bulgar s-au suit sus pe alee, de unde după un interval de vre-o 20 de minute s-au întors purtând un corp greu și mare, pe care l-au suit în camionul automobil și au dispărut luând direcția Calea Șerban-Vodă-Bellu. După câteva minute soldatul bulgar îi spune sergentului că acum știe unde este drumul spre spital, că nu mai este nevoie să-l însoțească și că se poate reîntoarce la postul său.

---

¹⁴ Numele sergentului este Chisanera Nicolae.

Sergentul reîntorcându-se și fiind încredințat că toată această înscenare nu a avut de scop de cât să-l distragă de la postul său pentru a nu observa aceia ce răii făcători făptuiseră, se duse direct la Catedrală unde constată ceea ce noi am arătat la începutul prezentului proces-verbal.

Pentru continuarea cercetărilor și prinderea autorilor acestui sacrilegiu ne-am prezentat la Înalt Prea Sfinția Sa Mitropolitul Primat al Sfintei Noastre Biserici luând împreună cu Î. Sfinția sa măsurile urgente dictate de împrejurări, după care ne-am transportat imediat la Poliția Militară Germană singura fiind în măsură a lua hotărâri în contra soldaților aparținând puterilor centrale, unde am găsit pe șeful Poliției Militare, Dl Căpitan Rechmann pe care l-am pus în cunoștință de tot ceia ce se petrecuse în cursul nopții. După indicațiunile date de noi D-sa a luat imediat măsuri pentru prinderea autorilor furtului, telefonând în acest scop tuturor etapelor din sudul Județului Ilfov și Vlașca și telegrafiind tuturor posturilor militare de la Dunăre pentru prinderea și aducerea în capitală a soldaților Bulgari, autorii furtului moaștelor Sf. Dumitru.

De la Poliția militară germană ne-am transportat la Prefectura Poliției Capitalei unde de acord cu Dl. Prefect al Poliției¹⁵ am luat măsuri în interiorul Capitalei pentru aflarea autorilor în cazul când aceștia nu ar fi părăsit orașul.

De aici am revenit la Catedrală unde am dispus ca de către Circ. 27 să se facă ultimile cercetări după care actele dresate împreună cu lemnul corp delict să ni se înainteze de urgență.

Pentru toate acestea a adresat prezentul proces verbal care se va înainta locului în drept.

Procuror Stelian Constantinescu

2. Copie tradusă după adresa, în limba franceză, a generalului Zach, adresată prefectului de Vlașca, Dem. Moldoveanu, 6/19 februarie

Comandatura județului Vlașca XI
General Zach
Comandantul județului
Poșta Militară Germană. 293.

Personal

Domnule Prefect Moldoveanu,

---

¹⁵ În acel moment, funcția era ocupată de Alexandru Tzigara-Samurcaș.

*MĂRTURII DESPRE FURTUL MOAȘTELOR SFÂNTULUI DIMITRIE BASARABOV
(FEBRUARIE 1918)*

Moaștele Sf. Dimitrie într-un sicriu măreț de argint, au fost furate de Bulgari dintr-o biserică din București, spre a fi duse de un auto în Bulgaria. Bulgarii sosind la Călugăreni au schimbat aici automobilul cu o mică căruță de cai, spre a se face nevăzuți.

Este meritul ajutorului meu – domnul Rhefeldt, că a descoperit acest schimb. Din ordinul meu Rhefeldt fu trimis într-un automobil cu soldați armați pe calea Bucureștilor, spre a opri hoții.

Pe înălțimea satului DAIA, el a găsit căruța căutată, însoțită de soldați bulgari foarte armați. Rhefeldt a oprit transportul, care se da drept bagaj ale unor ofițeri bulgari, arătându-le revolverul. Bulgarii s-au supus în acea situație. Rhefeldt a pus să se ducă sicriul la Giurgiu și l-a depus la cartierul Generalului ZACH, unde a fost păzit de un ofițer și soldați armați până la 19 februarie, în care zi sicriul a fost dus de automobil însoțit de o puternică gardă de soldați Germani armați, la BUCUREȘTI.

Evenimentul merită – după părerea mea – să fie notat mai târziu în Istoria României.

Vă rog să luați notă de meritele Domnului Rhefeldt.

Primiți, Domnule, salutările mele sincere.

(ss) ZACH

GENERAL DE BAVARIA și COMANDANT al JUDEȚULUI
VLAȘCA XI

3.

Copie după adresa de mulțămire trimisă de I.P.S. Mitropolit Primat D.D. Dr. KONON Ar. DONICI, către EXCELENȚA SA D.nul GENERAL FELD-MAREȘAL VON MACKENSEN.

Nr. 186, 8/21 februarie 1918

EXCELENȚA VOASTRĂ,

După nemărginita durere sufletească, care Ni s-a întâmplat în noaptea de 4/17 Februarie 1918, cu jefuirea Catedralei Sfintei noastre Mitropolii, de către o trupă de ostași necunoscuți, de astădată Noi avem deosebita onoare de a aduce la cunoștința Excelenței Voastre, că prin bunătatea lui Dumnezeu și

grație energiei și marelui spirit supraveghetor al Excelenței Voastre, toată întristarea Noastră Ni s-a întors spre mângâere.

În acea noapte de tristă memorie istorică, fiind nevoit de a Vă ruga spre urmărirea și pedepsirea unor ostași bănuți a fi originari de peste Dunăre, mulțămită energicelor și înțeleptelor măsuri ale Excelenței Voastre, în unire cu Autoritățile de stat Române din partea Țării ocupate, – pe care autorități le prevenisem imediat,– jefuitorii de cele sfinte, bine urmăriți, au fost prinși la vreme.

Toată ziua de Duminică, populația Capitalei, foarte surprinsă de vestea rea ce se răspândise ca fulgerul, sute de mii au peregrinat la Sfânta Mitropolie cu întristare generală. Noi deasemenea sguđuți din toate părțile de durere, unită cu lacrimile poporului credincios, într-o tortură continuă am petrecut ziua de Duminică, ziua de Luni și a treia zi Marți, în care timp a fost neîncetat mare pelerinaj la Catedrală, în curte și pe tot dealul și intrările la Sfânta Mitropolie, - după cum s-a văzut de toată lumea. Dar tot în aceiași zi de Marți, după amiază (la 19 Februarie curent), Onor. Prefectura Poliției București, divizia administrativă, Ne-a comunicat vestea îmbucurătoare cum că: „Sicriul cu Moaștele Sfântului Dimitrie, (întoarse din drumul spre Giurgiu), sosesc astăzi la orele 6 p.m. anume sub gardă militară, și vor fi predate în aceiași zi Autorităților Bisericești și Civile Românești din Capitală”. Pentru care, cerându-Ni-se delegațiunea de onoare cu personalul bisericesc, ca să se afle în dreptul cimitirului Bel[1]u, drumul spre Giurgiu, la ora fixate; – iar Noi delegând o comisiune specială dimpreună cu garda civică de onoare, Moaștele Sfântului Dimitrie cu racla sa, neatinse înlăuntru, au fost transportate la Mitropolie și așezate în Biserica Catedrală, anume la locul de unde zilele trecute, cu necinste au fost furate.

Cu această ocaziune, Noi comunicăm Excelenței Voastre, că jefuirea Catedralei noastre s-a încercat îndată după câteva zile de la săvârșirea pomenirii de 500 ani a Marelui Voevod Român Mircea cel Bătrân, vechiul și îndelung stăpânitorul Dobrogei Românești, dimpreună cu întinsele țărni ale Mării Negre, – de pe când încă nu se știa nimic despre existența unei Bulgarii, care cu mult mai târziu era un mic pašalâc turcesc și pentru eliberarea acesteia, înșiși Români și-au vărsat prețiosul sânge în războiul de la 1877, de unde s-a născut Bulgaria actuală. Iar astăzi, după cum se vede din publicațiuni cunoscute, această tânără Bulgarie manifestă veleități nedrepte de a ni se lua acest pământ strămoșesc.

Noi privind dureros fapta ostașilor dovediți acum a fi de peste Dunăre, observăm că Dumnezeu orbindu-le ochii și mintea, spre a nu vedea lucrurile adevărate și drumurile rătăcirii lor, nu le-a ajutat, ca să-și săvârșescă complect

sacrilegiul încercat, ci s-au încurcat, putând fi prinși la Giurgiu și reînnapoiați, după cum primim raporturile necesare.

Fapta lor urâcioasă s-a terminat prin divulgarea și compromiterea tendințelor nedrepte și necinstite; deoarece astfel au fost expuși la vederea și critica lumii întregi, pentru înjosirea ne mai pomenită în care au căzut cîțiva ostași ai lor, cu jefuirea catedralei Mitropoliei Țării Românești; uitând că la școalele acesteia toate generațiunile bulgărești de la 1860 încoace s-au adăpat, căpătându-și cultura necesară și pregătindu-se pentru conducerea eventuală a Țării lor; iar acuma, în loc de recunoștința datorită, ostașii lor au încercat de a răsplăti cu rău vechilor și prietenșilor lor binefăcători.

Dreptatea Dumnezeiască privighează, și atât popoarele, cât și indivizii culpabili ajung să culeagă ceia ce au semănat.

Dobrogea este și trebuie veșnic să rămână absolut românească, după toate documentele și datele istorice vechi și nouă bine cunoscute; iar megieșii de peste Dunăre, Noi credem că având și pe viitor ca și în timpul trecut, nevoie de bună vecinătatea noastră, trebuie să se mulțamească cu cele două eșiri la Mare¹⁶, pe când România nu poate avea decât țărmurile actuale, cu o singură eșire la Mare, prin străvechiul pământ românesc, începând de pe timpurile când nu putea visa nimenea despre ceva bulgăresc.

Aceste drepte aprecieri, Noi suntem siliți de a le face acuma către Excelența Voastră, când s-a dovedit că ostașii înarmați, în puterea nopții, au încercat prin fapte ca cele de mai sus arătate, să jefuiască bisericile noastre; – care jefuiri s-au repetat nu numai la Catedrala noastră, dar și pe la alte biserici, – după cum Ni s-a raportat, – dealungul Dunărei pe teritoriul Românesc.

Dumnezeu, în fine, binecuvântând tot concursul binevoitor al Excelenței Voastre, urmat și de Autoritățile de Stat Românești, – mângâind poporul plângător, – a făcut lucruri minunate, pe de o parte descoperind și compromițând pe autorii ne mai pomenitului furt de cele sfinte, iar pe de altă parte, înălțând prestigiul dreptelor noastre dorințe, prin darea pe față a jefuirii de toată lumea desaprovată, și prin readucerea Sfintelor Moaște și așezarea la locul lor, unde stau de sute de ani.

Primiți, Vă rugăm, EXCELENȚĂ, deosebitele Noastre omagii de mulțumire și recunoștință, pentru marele bine ce ați făcut Bisericii noastre și întregii populațiuni care Vă binecuvântează.

(ss) + KONON MITROPOLIT PRIMAR

---

¹⁶ Între 1913 și 1919, Bulgaria a avut ieșire și la Marea Egee.

4.

Copie după adresa trimisă de I.P.S. Mitropolit Primar D.D. Dr. KONON Ar. Donici, către Onor. Minister de Interne, cu rugarea de a fi înmânate D.lui General ZACH și D.lui Locotenent RHEFELDT, adresele de mulțămire din partea I.P.S. Sale, pentru readucerea la Catedrala Mitropolitană a Moaștelor Sf. Dimitrie

241/12 mar. 1918

DOMNULE MINISTRU,

Primind adresa Domniei Voastre No. 3823 din 2 Martie a.c. dimpreună cu copia de pe scrisoarea, pe care Domnul General ZACH Comandantul militar al județului Vlașca a adresat D.lui Prefect al aceluia județ, și prin care îi semnaleză meritele deosebite ale Adjutantului D.l Locotenent RHEFELDT, pentru curajoasa executare a ordinelor ce i s-au dat la descoperirea Moaștelor Sfântului Dimitrie, – ce fuseseră răpite de bulgari; – avem onoarea a Vă comunica, că noi am fost atinși în mod mișcător de bunăvoința și sânguina Domnului General ZACH și a Domnului Locotenent RHEFELDT, Adjutantul Său, pentru descoperirea răufăcătorilor bulgari, și pentru dorința lor ca faptul bulgarilor să fie trecut în Istoria Țării și a Bisericii.

Drept care, pe lângă mulțumirile ce le-ați adresat Domnia Voastră despre cum ne faceți cunoscut, – NOI Ne-am simțit obligați, ca și din parte-Ne să adresăm atât domnului General ZACH, cât și Domnului Locotenent RHEfeldt, mulțumire și recunoștință în scris, pentru marele bine ce ne-au făcut, contribuind, ca prin stăruințele Domniilor Lor, să ni se readucă Moaștele Sfântului Dimitrie la locul lor, și astfel să triumfe cu mare cinste cauza Țării și Bisericii Românești.

Vă rugăm, deci, DOMNULE MINISTRU, ca ambele adrese alăturate prin bunăvoința Domniei Voastre să fie trimise la destinațiune, pe care adrese să le aibă ca semn de recunoștință din partea Noastră, despre inteligența și curajoasa prindere a jăfuitorilor Catedralei Mitropolitane, și anume: una Domnului General ZACH, și alta Domnului Locotenent RHEFELDT, cât mai curând și cum veți găsi Domnia Voastră mai nemerit.

Primiți, Vă rugăm, DOMNULE MINISTRU, încredințarea deosebitei Noastre considerațiuni și Arhierasca binecuvântare.

MITROPOLIT PRIMAT

5.

Note zilnice despre jefuirea Catedralei Mitropolitane făcute de către un număr de ostași bulgari în noaptea de duminică la 4/17 Februarie 1918, oarele 1 și jumătate până la 4

Ziua întâiu

Un lucru ne mai pomenit. Un număr de soldați înarmați, în această noapte au jefuit biserica Catedrală a Sf. Noastre Mitropolii, ridicând cu forța prețiosul sicriu cu moaștele Sf. Dimitrie.

Faptul s-a întâmplat astfel: după mărturia Sergentului de paza nopței, că în acele oare de noapte întunecoasă și pe timp de o mare furtună, mai întâiu au venit la acesta un soldat strein și înarmat, pretizându-i să meargă cu el, ca să-i arate unde este „Spitalul bulgăresc”, dar sergentul de pază răspunzând că nu poate părăsi postul, soldatul strein l-a îmbrăcit ca să meargă înainte, și astfel s-a dus cu el până la poarta din dos, într-o stradă laterală și întunecoasă. Sergentul de pază sequestrat aci de către soldatul strein arătat mai sus, care cu arma în mână îl păzea pe loc, a văzut venind despre un automobil ce se vedea ascuns la dos, un număr de soldați ca la 15 până la 20, toți înarmați, cari se ridicau cu grăbire la deal spre Catedrala Sf. Noastre Mitropolii, de unde după aproape două ceasuri s-au pogorat înapoi, aducând cu sine înfășurat un corp greu, cu care intrând în automobilul așteptător au dispărut în întunericul nopței.

Sergentul român de pază, lăsat liber, s-a întors drept în Curtea Mitropiei la Catedrală, ca să poată vedea ce se va fi întâmplat acolo. Când cu mirare observând ușile Catedralei sparte și deschise în lături, și pe întunec văzând că se întâmplase ceva rău, a dat de știre imediat, adresându-se către Marele Ecleziast al Mitropoliei, Prea Cuviosul Arhimandrit de Scaun Iosif, carele dimpreună cu soldatul și paraclisierii repede deșteptați, alergând la biserică au descoperit tâlharia făcută în acea noapte întunecoasă și furtunoasă. Nouă ni s-a adus aceasta la cunoștință pe la 3 și jumătate după care imediat am ordonat alarma, deșteptând casnicii Palatului și sunând cu putere clopotul cel mare, trimițând imediat pe Marele Ecleziast însoțit de Cuviosul Arhim. Gheronție și Ieromonahul Filaret să meargă drept la Comandatura Imperială ca să denunțe fapta ostașilor vinovați, idem la Dnul Lupu Kostache, Ministru de Interne, la Dnul Ministru al Cultelor și la Poliția Capitalei.

Noi într-o supărare strașnică și în mare neliniște neașteptată, despre cele ce se vor mai putea fi descoperit cu jefuirea Catedralei, am așteptat

nedumerit rezultatul celor denunțate către autoritățile de mai sus; când pe la oarele 6 Ni s-a prezentat Dnul Procuror General A. Constantinescu foarte îngrijorat și arătându-Ne o depeșe prin care Ne asigura că, după energicele măsuri luate, din ordinul autorităților militare și polițienești, s-au trimis urgente telegrame pe tot spațiul de-a lungul Dunărei cu Dobrogea spre Bulgaria, pentru a se putea opri trecerea celor jefuite de către ostași tâlhari peste Dunăre.

Noi, în urmarea știrii primite de la Procuror, am rămas într-o așteptare mult agitată despre un asemenea fapt săvârșit de către soldații streini bănuți bulgari. După care prezentându-Ni-se din nou Prea Cuviosul Ecleziarh Mare, spre a primi ordinile necesare, Noi am dispus ca continuu să sune Clopotul cel mare al Mitropoliei, spre deșteptarea tuturor, asupra celor întâmplare. Iar slujba Sf. Duminiți în acea dimineață, să se facă regulat ca de obicei, Noi rămânând în așteptare după rezultatul Poliției și a organelor răspândite. Până la oarele 9 dimineața reaua veste despre jefuirea Catedralei cu sfintele moaște etc. s-a răspândit ca un fulger în tot cuprinsul Capitalei București, năvălind lumea la Mitropolie.

Pe la oarele 10 și jumătate, Ni s-a prezentat Dnul Lupu Kostache Ministrul de Interne, dimpreună cu Domnul Virgil Arion Ministrul Cultelor, urmați de alte persoane însemnate, carii cu toții regretând marea nenorocire întâmplată, căutau să Ne asigure cu toate precauțiunile polițienești luate, ca să fim în așteptare. Tot în acest timp, după ordinile Dlui General Feld Mareșal v. Mackensen, care luase cele mai energice măsuri pentru prinderea ostașilor vinovați, s-au prezentat la biserică o dublă comisiune militară, care în mijlocul lumii care năvălea din toate părțile, au examinat deschiderea forțată a ușilor Catedralei dimpreună cu locul unde stătea Siciul cu Sf. Moaște spre Altar, rămânând foarte mirați și despre îndrăsneala furtului nemaipomenit și despre agitația provocată în public, față de cele întâmplare. În același timp un ofițer superior trimis la Noi, Ne-au cerut informațiuni verbale asupra celor întâmplare, comunicându-ne, că vinovăția poate avea două cazuri vrednice de pedeapsă: cazul prezent reclamând o îndoită pedeapsă, parte pentru vinovăția ostășească ca furt de cele sfinte, iar parte pentru jefuirea prin infrațiuni și tâlhărie ordinară etc. Această Comisiune plecând au luat cu sine parul sau fierul cu care se spărsese ușa intrării, dimpreună cu o parte din gratiile rupte de acolo și alte sfărămături ca corpus delictae și așa au plecat.

În acest timp chemând fotografii am dat ordine să se fotografieze întocmai atât locul din biserică cu pedestalul de pe care se rădicase Siciul cu Sf. Moaște și stricăciunile, cât și spărtura făcută la ușa de intrare a bisericii etc. spre știință și păstrare, ca urme ale jefuirii comise în acea noapte. Pe la oara 12 Ne-a venit știrea că s-au luat toate asigurările necesare ca siciul furat cu toate cele coprinse în el nu va putea trece Dunărea spre Bulgaria, dar că rezultatul

încă nu se știe de loc, neprimindu-se telegrame. În același timp întreaga curte a Sf. Mitropolii, dimpreună cu toate drumurile spre dealul Mitropoliei gemeau de lume foarte multă. Pe la oarele unu, Ni s-a prezentat însuși Arhiepiscopul Latin al Bucureștiului¹⁷ însoțit de mai mulți preoți din clerul Catolic, manifestându-și condoleanța și regretând foarte mult despre ofensa adusă Sf. Noastre Mitropolii prin ostașii de ocupațiune streină. Tot așa mi-au prezentat condoleanțele o mare parte din lumea mare din București, publicul numeros împresurând biserica și Palatul Mitropolitan. Pe la oarele patru Ni s-a adus vestea că automobilul în chestiune, de odată a fost oprit în drum, plesnindu-i cauciucurile și ne mai putând continua drumul proiectat, dar lucrul încă nu era sigur. În acest timp o lume imensă continua pelerinajul la Mitropolie socotindu-se astfel aproximativ de la 20-30.000 de închinători. În fine a sosit întunerecul nopței și Poliția abia ținea ordinea ca să se poată strecura lumea aci adunată, care cu toate acestea rămânea pe loc, coprinsă de întristare.

Ziua II

Dis de dimineață clopotul cel mare sunând pentru serviciile bisericeii, curtea Mitropoliei era plină de vizitatori ca și în ziua dintâiu, nenumărați creștini trecând prin biserica Catedrală făceau rugăciuni închinându-se și sărutând cu evlavie însăși scările pedestalului unde se aflase sfintele moaște. Vizita persoanelor însemnate dimpreună cu asistența publicului în fața Palatului a continuat mai departe, neputându-se avea nici o știre pozitivă afară de diferite versiuni contradictorii. La orele 11 Ne-a venit șeful Poliției aducând știrea că automobilul este prins, dar nu putea încă da detaliile unde și cum se va fi întâmplat prinderea acestuia. Neliniștea noastră era mare când gândeam că acești nelegiuți puteau să arunce unde-va, în vre-o fântână sau apă obiectele tâlhăriei lor și să nimicească rezultatul favorabil așteptat de Noi și urmărit de Poliție. În același timp Ni s-a prezentat Dnul Procuror General cu Dnul judecător de Instrucție al Cabinet I, dimpreună cu greșierul Cabinetului respectiv, dându-Ne informațiuni și culegând materialul necesar pentru complectarea dosarului spre urmărirea vinovaților etc. Între acestea se mai răspândise vestea că oprindu-se automobilul prin o putere nevăzută și ne având

---

¹⁷ Este vorba despre arhiepiscopul Raymund Netzhammer, care relatează această vizită în jurnalul său.

chip de a continua transportarea. Hoții bulgari s-ar fi servit de un car țărănesc, încărcat cu fân, și acolo ascuns fiind sicriul cu Sf. Moaște și-ar fi continuat drumul până la Valea Călugărenilor, unde ar fi fost prinși. Tot în acest timp se răspândise șvionul în public că după jefuirea Catedralei însăși persoana Noastră ar fi rămas grav maltrată, dacă nu și mai mult.

Deci din aceste motive și conform dispozițiilor Comandaturei Germane imediat Ni s-a instalat o anume gardă germană la Palat, ceea ce nu era până acum regulat, pentru asigurarea bisericii și a persoanei Noastre, care și funcționează după cum se vede acum; mirându-se streinii cum se face că autoritățile polițienești române nu s-au îngrijit despre una ca aceasta cu toate că li s-a raportat pericolul de încă în decursul verei, pe când Bulgarii spionând Catedrala, se răspândise vorba că au să violenteze întreaga Mitropolie, și încă alte asemenea șvionuri amenințătoare.

Ziua III

A treia zi de dimineață lumea continuându-și pelerinajul pe dealul Mitropoliei și răspândindu-se vestea cum că suburbiile rădicate în masă vor face manifestări publice neplăcute s-au mărit gărzile polițienești la Mitropolie; s-a întins paza pe tot dealul Sf. Noastre Mitropolii și s-au lățit aceste măsuri și în împrejurimi, împiedicând publicul de a se mai ridica pe dealul Mitropoliei, și poliția numeroasă dispozând ca în curtea Mitropoliei toată lumea să nu stea pe loc ci să circule mai departe, cu toate că lumea își păstra atitudinea sa mult îngrijorată. În aceeași zi dimineața Protoeria județului Vlașca cu raportul Nr. 24 din 19 februarie a.c. Ne raportează că „eri Luni la 5/18 februarie crt. pe la oarele 3 p.m. s-a șvionit în orașul Giurgiu, cum că sicriul cu Sf. Moaște ale Sfântului Dimitrie, cari au fost răpite din Catedrala Mitropolitană din București, ar fi fost aduse în Giurgiu, spre a fi transportate în Bulgaria”, dar în urma măsurilor luate de Administrația Militară Germană, ar fi fost prinse și sicriul cu Sfintele Moaște ar fi fost aduse în Giurgiu și depuse într-una din sălile localului Administrației financiare din str. Portului. În mai departe continuă Protoereul: „Am aflat că în adevăr Sicriul cu Sfintele Moaște sunt depuse în localul sus menționat, în strada Portului, aflându-se sub paza unei santinelle germane, iar astăzi ar fi fost transportat spre București etc.”

Tot în aceeași zi publicul neconținut staționa în biserică și în Curtea Mitropoliei. Noi după veștile și versiunile răspândite aveam o bună rază de speranță crezând că Sf. Dimitrie prin minunile sale va face ca Bulgarii să rămână rușinați. La ora 11 Ne vine Directorul General de la Externe dimpreună cu Sub. Directorul Administrației Casei Bisericii aducându-Ne veste bună de cele de mai înainte auzite de Noi, dar încă neconfirmate, despre oprirea în

MĂRTURII DESPRE FURTUL MOAȘTELOR SFÂNTULUI DIMITRIE BASARABOV
(FEBRUARIE 1918)

drum a tuturor celor cari jefuise Catedrala Metropolitană, dar neputându-Ne da vre-un detaliu așteptat. După aceasta la ora 2 după amiază prezentându-Ni-se Dnul Prefect al Poliției Capitalei, Ne-a asigurat că în adevăr Sicriul cu moaștele Sf Dimitrie, oprite fiind în drumul spre Bulgaria, se vor reîntoarce, comunicându-Ne tot odată adresa cu Nr. 8717 din 19 februarie 1918.

Prea Sfințite: „Avem onoare a Vă comunica că moaștele Sf. Dimitrie sosesc astăzi la ora 6 p.m. la Cimitirul Bel[li]u, sub o însemnată gardă militară germană, și vor fi predate autorităților bisericești și civile românești. Rugăm deci a dispune ca personalul bisericesc să se afle în dreptul Cimitirului Bellu, anume la orele 5 $\frac{3}{4}$ pentru care scop punem la dispozițiune 2 trăsură, care se vor afla în Căminul Mitropoliei la orele 4 $\frac{1}{2}$, pentru a transporta delegațiunea care va primi pe seamă Sf. Moaște, spre aducere la Mitropolie etc.”

Prin această mare și bună veste Noi Ne-am înviorat din Nou, recunoscând bunătatea Dumnezeiască și marea minune a Sf. Dimitrie, carele a făcut de râs neamul Bulgăresc și vine iarăși în Catedrala Capitalei, unde era dorit și așteptat de toată lumea. Imediat am luat măsuri necesare pentru numirea Comisiunii respective, care am numit-o: însărcinând anume pe Prea Cuviosul Iosif Arhimandritul de Scaun și Ecleziarh Mare al Sf. Mitropolii, însoțit de Prea Cuv. Arhimandrit Nicodim Crăciunescu, carii împreună cu Prea cucernicii Protoerei ai Capitalei, Iconomii Georgescu și Vintilescu și Revizorul Eparhial Iconomul Negulescu pregătiți cu odăjdiiile convenite să primească cu mare cinste sosirea Sf. Moaște anume în dreptul Cimitirului Bellu și de acolo să transporte împreună cu autoritățile civile și militare românești la Sf. Mitropolie, pe Sf. Dimitrie, patronul Capitalei. De față se află acolo Dnul Lupu Kostache venerabilul și energicul Ministru de Interne, Dnul Virgiliu Arion, Ministrul Cultelor, un colonel delegat din partea Excelenței Sale Dlui Feld Mareșal v. Mackensen cu suita sa, Dnul Prefect al Poliției Capitalei, Dnul Procuror General, reprezentanții Casei Bisericești și multe alte persoane însemnate care cu mult entuziasm anume venise din Capitală spre întâmpinarea și primirea Sf. Dimitrie; idem un mare număr din Cetățenii Capitalei care circulând pe toate stradele se grăbesc a eși întru întâmpinare la Bel[li]u. Deci înaintea tuturor celor de față Comisiunea specială și autoritățile respective, primind pe Sf. Dimitrie, l-au transportat pe brațe și depus în noul automobil servit de clerul Catedralei, îmbrăcat în odăjdii bisericești, iar în al II-lea automobil erau așezați Domnii Miniștri, Prefectul Capitalei cu Procurorul General, în alt automobil delegatul militar german cu suita sa; idem alte trăsură pentru persoanele mai însemnate aflătoare de față. Garda militară din județ concediată spre a se înapoia a fost înlocuită, prin garda de onoare și

polițienească a Capitalei, formând astfel un mare cortegiu imponent. Carele plecând de la Bel[ia] și traversând mai multe strade înșesate de lumea care eșise înainte, au pornit spre Sf. Mitropolie. Iar în dealul Mitropoliei, lumea care toată ziua nu părăsise Curtea și Catedrala, acum s-a îndesit cu mult mai mult. Noi în ajunul plecării Comisiunii întru întâmpinarea Sf. Dimitrie am fost dat semnalul prin sunarea îndelungată a Clopotului cel mare în lipsă de clopotele altor biserici¹⁸; în care timp Ne-am transportat la biserică dimpreună cu arhierii Theofil Vicarul Sf. Mitropolii Meletie Constanțeanu și Valerian Râmniceanu, cu toți așteptând în ținută de gală bisericească pe treptele bisericei sosirea marelui și impozantului cortegiu cu Sf. Dimitrie triumfător. Între orele 6 la 7 au sosit însemnatul convoiu de transportare cu Sf. Dimitrie, carele s-a oprit în fața Catedralei. Noi îmbrăcat în odăjdiile mari cu toate semnele pastorale, înconjurat de un cler foarte numeros, în fața tuturor autorităților și imensului public, am săvârșit rugăciunea de bună primire a Sf. Dimitrie, cerând ajutor lui Dumnezeu pentru buna stare și întocmire a tuturor pentru pacea lumii și binecuvântarea dumnezeiască. După aceasta am regulat ca să se facă litania mare cu Sf. Moaște precedate de Arhierul Vicar, conduse pe umerii preoților în frumoase cântări bisericești, să încurajeze biserica, însoțite de nenumăratul public, cea mai mare parte cu lumânările aprinse ca la Paște, săvârșindu-se împrejurul bisericei ceteniile convenite, încheiate cu rugăciunile pe cari Noi le făcusem la începutul primirii. După aceasta Sf. Dimitrie însoțit de Clerul Catedralei și al Capitalei, cu căutări de laudă, spre bucuria tuturor binecredincioșilor, intrând în biserică mare, au fost conduse de Noi și reșezate la locul de onoare de unde fusese răpite. După care înși-Ne în convenita ținută pastorală am făcut convenita predică tratând asupra celor întâmplate, desaprobând nerecunoștința poporului, pentru a căruia desrobire de la Turci, Ne-am vărsat sângele Nostru, și mângâind publicul binecredincios pentru credința căruia Dumnezeu face minunile sale, lăudând zelul și bunăvoința a autorităților prin care s-au dejucat planurile adversarilor Noștri, terminând la fine cu salutarea de bună venire a Sf. Dimitrie între Noi și invocând sfintele lui rugăciuni către Dumnezeu pentru sănătatea și pacea noastră a tuturor.

După terminarea predicii cu inspirațiunile momentelor supreme, am dat binecuvântarea convenită ca să se facă o mare priveghere pentru mulțumirea către Dumnezeu și cinstirea Sfântului și făcătorului de minuni Dimitrie. Iară publicul și-au continuat închinăciunile sale și în decursul nopții.

Ziua IV

---

¹⁸ Autoritățile germane au ridicat, anterior, clopotele bisericilor din București, pentru a le da la topit.

MĂRTURII DESPRE FURTUL MOAȘTELOR SFÂNTULUI DIMITRIE BASARABOV
(FEBRUARIE 1918)

Mercuri dimineața Curtea Mitropoliei fiind plină de credincioși, în biserica Catedrală s-au săvârșit Leturghia Arhieriească însoțită de corul Sf. Mitropolii, în asistența Noastră, a tuturor clericilor mai însemnați din Capitală, a unui public ales, asistent. După care am săvârșit oficial Paraclisul Sf. Dimitrie însoțit de evlavia și chiar lacrimile de bucurie a nenumăraților închinători. Deci după cum s-a făcut privighere mare în fața lumii în seara primirei Sf. Moaște, tot așa s-a continuat cu priveghierea mare și în serile următoare, adică ziua a cincea Joi și în ziua 6 vineri; idem s-a continuat cu Sfintele Liturghii și cele alte rugăciuni cerute de credincioși în cursul acestor zile, după cum se continua și în următoarele.

Prin marea nouă minune a Sf. Dimitrie s-au făcut de răs dușmanii Țărei noastre, s-au înălțat credința și morala poporului român și s-au întărit speranța pentru încetarea grelelor împrejurări prin care cu toți trecem în aceste zile de cumpănă generală, cari zile de întristare pentru jefuirea Catedralei noastre, și urmate apoi de bucuria generală, pentru triumful cauzei noastre vor rămânea neperitoare în istoria noastră bisericească și cetățenească etc.

Toată ziua aceasta a trecut plină de bucurie ușurătoare pentru toți binecredincioșii și prea iubiții noștri fii și fiice duhovnicești, cari în aceste grele zile se aflaseră sub povara celor întâmplare. Notându-se tot acuma cum că după veștile primite de peste Dunăre, la Rusciuk se pregătise mari manifestări dușmănoase românilor acolo toate autoritățile militare, laice și polițienești în frunte cu Mitropolitul lor aștepta în Rusciuk, cu pregătire mare ca imediat la semnul așteptat din partea tâlharilor jefuitori de cele sfinte, dacă ar fi reușit, în corpore să se pogoare în port, dar Sf. Dimitrie i-au făcut de răs dimpreună cu toată conspirațiunea lor, care despre cum se vede, era de mai 'nainte plănuită în mare secret.

A cincea zi

Noi am adresat cuvenitele acte de recunoaștere a meritelor tuturor cari Ne-au dat energicul concurs, în frunte cu Excelența Sa dnul General Feld Mareșal Mackensen, Dnului Lupu Kostache Ministrul de Interne, Dlui V. Arion Ministrul Cultelor, Onor Parchet și Poliției Capitalei etc. Tot în aceeași zi am primit știre că Dnul Fel Mareschal v. Mackensen s-a decis a vizita pe Sf. Dimitrie așezat în Catedrala Noastră, dorind a fi primit și la Palatul Mitropolitan,

pentru care vizită încă nu a fost fixată ziua necesară, dar ne face mare mulțumire sufletească despre acest mare lucru, pricinuit de bucurie tuturor.

A șasea zi

Am regulat dosarul cu colectarea și complectare tuturor actelor respective în scopul ca, culegându-se tot materialul de urmărire de pe la autoritățile respective, volumul format cu această ocaziune să devie un op imprimat pentru marea credință și pietate a bunilor creștini din Capitală și pentru slava lui Dumnezeu și cinstea Sf. Dimitrie, din nou bine venit între Noi.

6. Notă nesemnată despre vizita făcută de mareșalul Mackensen la Mitropolia Ungro-Vlahiei

EXCELENȚA SA, DOMNUL GENERAL FELD-MAREȘAL VON MACKENSEN, a binevoit ca în ziua de ieri 13/26 Februarie a.c. la orele 3-4 p.m. să viziteze Catedrala Sfintei Mitropolii, Excelența sosind acoloa a fost întâmpinat de către I.P.S. MITROPOLIT PRIMAT, înconjurat de clerul acesteia.

EXCELENȚA SA, precum se vede, a voit de a se convinge prin vederea proprie despre jefuirea bisericii, întâmplată în noaptea despre Duminică 4/17 Februarie a.c. Cu care ocaziune a observat vederea interioară a Bisericii Mitropolitane, stricăciunea făcută la ușile de intrare, și ridicarea sicriului cu moaștele Sfântului Cuvios Dimitrie, reclamate și urmărite.

Era de față, dimpreună cu I.P.S. Mitropolit, Domnul Ministru al Cultelor, V. ARION, P.S. Arhiepiscopul TEOFIL Vicarul Sfintei Mitropolii, cu tot Clerul Catedralei.

EXCELENȚA SA a binevoit a exprima, la eșirea din biserică, satisfacerea despre reușita cu stabilirea ordinii turburate în noaptea zilei de mai sus citată, despre care primise adresa I.P. S. Mitropolit Primat, în chestiunea aceasta.

Totodată adresându-ne (la o parte) către I.P.S. SA dimpreună cu D.nul MINISTRU ARION, i-a atras atențiunea asupra împrejurărilor că, asupra chestiunii acesteia trebuie convorbit în deosebit cu D.nul Ministru Arion.

Cu această ocaziune, EXCELENȚA SA binevoind a se asigura despre funcționarea santinelor anume orânduite pentru Catedrala și Curtea Mitropoliei, cu trecătorile de pe acoloa, s-a retras către automobilul său, făcând

*MĂRTURII DESPRE FURTUL MOAȘTELOR SFÂNTULUI DIMITRIE BASARABOV
(FEBRUARIE 1918)*

pe Domnul Ministru ARION de a mai rămânea la Mitropolie, pentru oarece detaliile necesare în chestiune.

Iar în convorbirea specială avută după aceasta în Palatul Mitropoliei, D.nul Ministru Arion Ne-a comunicat că: dacă bulgarii, cari nu au reușit în planul lor nocturn, este de prevăzut și temut chiar, că ei se pot interesa și mai departe fățiș, iar nu noaptea cum făcuse; și, în puterea alianței din care fac parte, nu li s-ar putea opune nimica, după informațiunile particulare avute de la D.nul General Feld-mareșal Von Mackensen, și că trebuie mai de aproape supraveghere asupra bisericii, etc.

Daniel CAIN
Institutul de Studii Sud-Est Europene
al Academiei Române